

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás
<i>Fajcsag Társas</i>				708
Szerző:	Képzőművészeti			Hely: <i>Műcsarnok</i>
Cím:	szemle			Idő: <i>"1938"</i>
Forrás:	<i>Mag. Kultúra</i>			Személy:
	<i>1938. VI. 5.</i>			Helyszám:
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	

Glattfelder Gyula csanádi püspök ezt írja a Műcsarnokban rendezett Szent István Kiállítás katalógusának előszavában: „Amikor történetünk nagy alakjának, első Szent Királyunknak kilencszázéves emlékét ünnepeljük, természetes, hogy a magyar művészet is beáll az ünneplők sorába.” Valóban a magyar képzőművészek nemes versenyre kelve egymással, komoly felkészültséggel, áhítatos lélekkel hirdetik vésővel, ecsettel Szent István nagyságát.

Gebauer Ernő Szent István életét ábrázoló freskóterve halvány, kellemesen elmosódott, bágyadt színű, szép kompozíció. Raksányi Rezső Attila látomását festette meg. Raffael és Kaulbach remekművei után bizony nehéz ezt a témát olyképen feldolgozni, hogy érdeklődésünket lekösse; ennek ellenére az a víziószerűség, ahogyan a mi művésznünk a témát megfogta, nem érdektelen. Heintz Henrik egész különös módon vissza-visszatér az egyházművészethez. Lélekből fest. Most kiállított művei kompozícióban szigorúak. Nemes, emelkedett felfogását különösen Szent István és családja című műve tükrözi kitűnően. Feszty Masa a Puszta Nagyasszonyának nevezi magyaros Madonnáját. Máriája az előtte térdeplő két magyar paraszttal a művésznő egyéni élménye. A mű talán szentimentális, de meghatóan kedves, ötletes és komoly művészi munka. Gál János Krisztus Királyt ábrázolta lebegő trónusán. Elgondolása eredeti. Különösen az angyalok alakját festette meg kitűnően. Udvary Pál, mint mindig, gondosan átfinomuló impresszionizmussal festi műveit. Szent István székesegyházat épít című műve az alkotó király tevékenységét és a művész őszinte hitét és művészi felfogását jól fejezi ki. Istókovits Kálmán egész beállítottságánál fogva alkalmas arra, hogy ecsettel történeteket fessen. Itt kiállított, Szent István életéből vett jelenetei drámaiak, néha misztikusak. Egészen különös módon érti, hogyan kösse le érdeklődésünket. Merész Gyula képei közül emeljük ki azt a művét, amelyen a beteget gyógyító Krisztust varázsolja elénk. Drámai, valóban érzésből fakadó alkotás. Remsey Jenő mint ortodox praeraffaelista mindig áhítattal nyúl a témához. A Szent István életéből vett jelenet legjobb oldaláról ismerteti meg e kiváló művészt. Szőnyi István ritkán fest val-

lások tárgyú képet. Szent István királlyal kapcsolatos temperája azt bizonyítja, hogy a finom festői megoldás mellett az egyházművészethez is van érzéke. A Műcsarnokban kiállított munkája monumentalitásánál fogva falat kíván. Döbrentei Gábor még kezdő festő és mégis Puvis de Chavannes-os felfogása ellenére első nagyszabású kompozíciójával komoly sikert arat. Márton Ferenc kiállította a szegedi Hősök kapujára benyújtott pályázatát. Valljuk meg, hogy a kivitelezett Aba-Novák-tervvel jóval gyengébb munka. Ellenben Szűz Mária, angyalok király-

06/51

nője című freskóterve megérdemelné, hogy kivitelezhesse. Áhítatos felfogásán kívül elgondolása festőileg is kiváló. Aba-Novák Vilmos három tervét mutatja be. Amint megpillantjuk munkáit, önkénytelenül az a kifejezés tódul ajkunkra, amit egy reneszánsz pápa használt, amikor a Sixtina falán Michelangelo freskóit először megpillantotta: „terribile”. Tudása, merészsége és kifejezőképessége ennek az európai viszonylatban is kiváló festőnek, döbbenetes. Molnár C. Pál a budapesti Szent Anna-templom részére készített kupolafestmény terveit állította ki. Valljuk meg, Molnár C. Pál elgondolása jóval fölötte áll a többi pályázó ugyancsak itt kiállított terveinek. Méltán nyerte el a megbízást. Azt mernők mondani, hogy ez a műve a „capo lavoro”-ja. Kompozíciója tiszta, színezése izgalmasan szép. Kása Gábor nem annyira vallásos felfogásával, mint inkább bravúros előadás-módjával tűnik ki. Páratlanul ügyesen kezeli az akvarellt ez a fiatal festő. Finom illusztrációnak tekinthetjük Nagy Sándor Boldog Margit című vízfestményét. Bensőséges szeretete, áhítatos vallásos érzülete nyilvánul meg rajta. Romek Árpád a szent-istváni gondolatot csendélettel tudta kifejezni. Vászna megnyerő, mint mindig. Emőd Aurél lovas Szent Istvánja monumentális. Dex Ferenc, a finom érzésű restaurátorunk egy páratlan szép rajzzal demonstrálja művészi állásfoglalását.

Nemcsak a festők, hanem a szobrászok is, úgy látszik, örömmel vállalkoztak a vallásos tárgyú témák feldolgozására. A kiállított között Ohmann Béla vezet. Szobrai komoly érzéssel átitatottak és formailag is a gondolathoz alkalmazottak. Művei koncentrált érzést, bensőséges hitet, gyakran ünnepélyes be-

nyomást keltők, mert a vallásos képzetek lelkéből fakadnak. A pécsi Pálosok temploma részére készített oltára komoly alkotás. Damkó József Árpádházi Boldog Margitja ennek a par excellence egyházművésznek kisméretű, azonban kitűnően mintázott munkája. Lux Elek Magyar Madonnája dekoratív. Cser Károly Szent Istvánja a maga egyszerűségében monumentális. Kedvesen finomak Markup Béla margitszigeti Szent Margitkáporna oltárdíszei. Antal Károly bronz oltárkeresztje olyan érzésből fakadt, mint a késő középkori firenzei mesterek művei. Hiesz Géza vallásos tárgyú szobrai komoly, lélekkel átítatott munkák. Martinelli, Buzi Barna, Bory Jenő, Berán Lajos kislasztikái példái annak, hogy a vallásos jellegű lakásdísznek milyennek kellene lenni.

A Műcsarnok hagyományaihoz híven rendezte meg ezt a kiállítást. Ez alkalommal ismét meggyőződhattünk arról, hogy a vallásos művészet terén a magyar művészek a magasztos feladatok megoldására örömmel vállalkoznak s tudják és akarják művészetükkel Isten dicsőségét szolgálni.

J a j c z a y J á n o s dr.